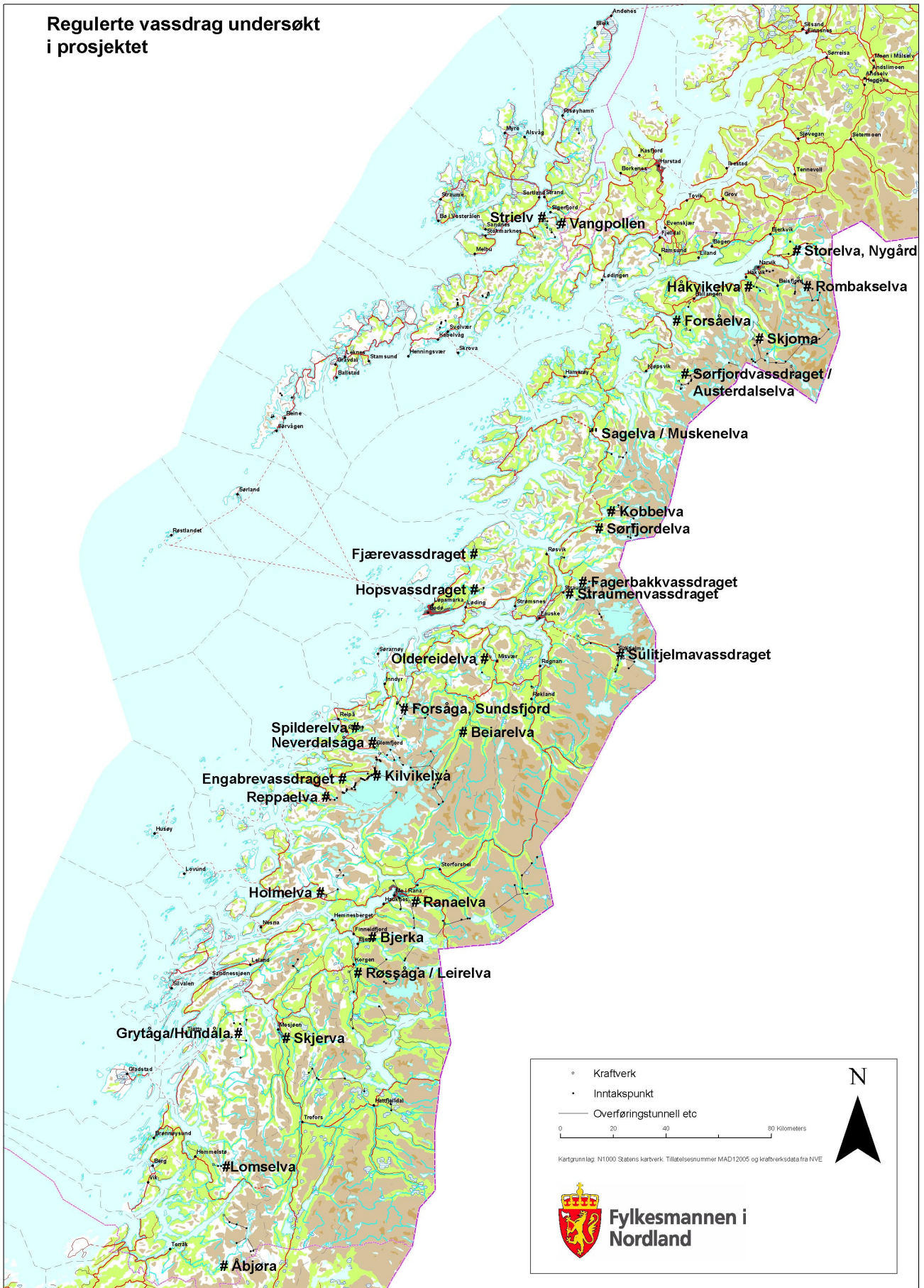

Bedre fiske i regulerte vassdrag i Nordland 1998 – 2004

Sluttrapport

Regulerte vassdrag undersøkt i prosjektet

Fylkesmannen i Nordland

Adresse: Moloveien 10
8002 Bodø

Telefon: 75 53 15 00

Nettsider: www.miljostatus.no/nordland
www.fylkesmannen.no/nordland

Forsidefoto: Øyvind Kanstad Hanssen

Årstall: 2006

Forfatter: Øyvind Kanstad Hanssen
Morten Halvorsen

OM PROSJEKTET

Prosjektet "Bedre fiske i regulerte vassdrag i Nordland" har vært et samarbeidsprosjekt mellom vassdragsregulantene og Fylkesmannen i Nordland. Formålet med prosjektet har vært å gjennomføre fiskebiologiske etterundersøkelser i regulerte vassdrag. *Totalt er 141 innsjøer og tjern samt 19 elver undersøkt.* Resultatene har gitt grunnlag for å vurdere eksisterende og eventuelle nye tiltak som skal bedre fiskemulighetene i disse vassdragene. Foruten å effektivisere gjennomføringen av undersøkelsene har prosjektet hatt som formål å bedre samarbeidet mellom partene. Prosjektet har gått over til sammen 6 år i tidsrommet 1998-2004. For hvert av årene er det laget en fagrappport, mens denne sluttrapporten oppsummerer resultatene fra alle seks årene. Dersom en ønsker mer detaljert informasjon om resultatene, vil vi anbefale å lese fagrapportene. Rapportene er tilgjengelig på Fylkesmannens hjemmesider (http://www.fylkesmannen.no/fmt_enkel.asp?tgid=2496&gid=32472&amid=1252182).

Prosjektet har vært finansiert av vassdragsregulantene, og den samlede kostnaden i løpet av perioden har vært 4.7 mill. k. Følgende regulanter har deltatt i prosjektet :

Ballangen Energi AS
Bodø Energi
Elkem ASA
Helgelandskraft AS
Meløy Energi AS
Narvik Energi AS
Nord-Salten kraftlag AL
Nordkraft AS
Norsk Hydro ASA
Rødøy-Lurøy Kraftverk AS
Salten Kraftsamband AS
Statkraft SF
Sundsfjord Kraftlag IS
Sørfold kraftlag AL
Vesterålskraft
Åbjørkraft

Fylkesmannen i Nordland har hatt det faglige ansvaret og administrasjonen av prosjektet, med Morten Halvorsen som prosjektleder. Sjur Gammelsrud i Statkraft har vært styreleder gjennom hele perioden, og styret har ellers bestått av :

Hans Granhaug (Helgelandskraft)	- 1998-2000
Bertil Myrvang (Helgelandskraft)	- 2001-2004
Idar Skogvold (Nordkraft)	- 1998-2000
Frode Henriksen (Narvik Energi)	- 2001-2004
Halvard Hansen (Salten kraftsamb.)	- 1998-2004
Thomas Stigen (Vesterålskraft)	- 2001-2004
Odd Vestgård (Statskog)	- 1998-2001
Arne Gravem (Statskog)	- 2001-2004
Tore Vatne (Fylkesmannen)	- 1998-2000
Lars Sæter (Fylkesmannen)	- 2001-2004

RESULTATER

Til sammen ble 117 innsjøer prøvofisket, og 19 elver ble undersøkt enten ved elektrofiske og/eller dykking. I tillegg ble enklere undersøkelser utført i 24 tjern uten reguleringsinngrep med tanke på mulighetene for fiskeutsetting. Kartet og tabellene gir en oversikt over samtlige undersøkte elver og innsjøer.

Røyebestandene

Røyebestander ble påvist i 80 av de undersøkte innsjøene. Røya var eneste fiskeart i 29 av dem. Totalt sett ble 55 (69 %) av røyebestandene betegnet som overbefolka. Røyebestanden ble vurdert som god i 21 innsjøer, men i 5 av disse var fisketettheten svært lav.

En mulig årsak til overbefolkning kan være redusert mattilgang på grunn av utvasking av strandsonen ved årlig nedtapping av magasinene. Blant de 55 overbefolkete røyesjøene var det imidlertid 14 innsjøer som ikke har reguleringshøyde, og hvor utvasking av strandsonen ikke kan være årsaken til overbefolkningen (Kobbvatnet/Skjomen, Forsåvatn,

Klargjøring til garnfiske foto : Ø. K. Hanssen

Østre og Nordre Sørfjordvatn, Kobbvatn/Kobbelv, Nedre Veikdalsvatn, Straumvatn, Vatnvatn, Spilderdalsvatn, Engabrevatn, Lille Akersvatn, søndre Svartvatn, Lille Røsvatn og Østre Fisklausvatn). I 9 innsjøer var røyebestandene dessuten dokumentert overbefolka også før reguleringen; Sildvikvatn, Linnajavre, Reinoksvatn, Fisklausvatn/Andfiskåga, Gressvatn og Bleikvatn. Også i Båtsvatn, Ganteslivatn og Vannaksvatn i Skjomen ble bestandene betegnet som overbefolka før reguleringene, men disse bestandene var splitta og hadde mye stor fisk i tillegg til dvergrøya. Etter reguleringen avtok imidlertid andelen av stor fisk betydelig.

Splittede bestander har en andel med småfallen og kjønnsmoden fisk, og en andel som ikke er moden før ved lengder større enn 30-35 cm. Slik splitting er påvist i flere av de andre regulerte innsjøene (Kobbvatn/Skjomen, Linnajavrre, Reinoksvatn, Løyta- vatn, Sisovatn, Nedre Veikdalsvatn og Stormyr- bassenget), men er i de fleste tilfellene lite utpreget. I tillegg var røyebestandene i Kobbvatn/Kobbelv, Straumvatn og Engabrevatn også splitta, med småfallen innlandsrøye og sjørøye.

Et forholdsvis høyt antall innsjøer hadde røye- bestander som ble vurdert som gode, og noe uventa var mange av de gode bestandene å finne i relativt dype innsjøer. Imidlertid var det få av de undersøkte innsjøene med dokumenterte gode røyebestander før regulering som hadde opprettholdt gode bestander. Varveajekajavrre i Kobbelvassdraget er et unntak, der røya fortsatt er stor og fin samtidig som tettheten av fisk er god. Dette til tross for at innsjøene reguleres med 34 meter. Ved samme regulering ble røye overført til det tidligere fisketomme Langvatn. Med regulerings høyde på 77 m og dyp over 100 m er det interessant at innsjøen i dag har en relativt tett bestand av storvokst røye.

Før regulering var både Store og Lille Kaldvatn gode ørretvatn, og røya kom inn ved tunneloverføringer til det nye Kaldvatnmagasinet. Det er overraskende at denne 29 km² store og 80 meter dype innsjøen med en regulerings sone på 43 meter ikke er overbefolka av røye, men har tynne bestander av både ørret og røye. Grunnvatn i Rana, som også var et godt ørretvatn før reguleringen, ble etter regulering en del av det 40 km² Store Storakersvatn. Røya kom da inn i Grunnvatn, og førte til at ørretbestanden etter hvert

Noen innsjøer har stor og fin ørret! foto: T. Helstrøm

I en splitta røyebestand er det noen få store fiskespisere.
Foto: Ø. K. Hanssen

ble nærmest borte. I dag settes det ut en del ørret i magasinet. I Fykanåga i Glomfjord ble det satt ut røye i de to svært dype Navervatna, noe som førte til at ørreten ble borte og røya dannet overbefolka bestander. Ellers er det interessant å observere at røya ikke danner bestand i Sjurvatn i Forsåvassdraget til tross for at det er røyebestander i de to ovenforliggende innsjøene som drenerer til Sjurvatn via Melkelva.

Ørretbestandene

Ørretbestander ble funnet i 88 av de undersøkte innsjøene, og var eneste fiskeart i nesten halvparten (n=37) av dem. Bestandene ble vurdert som bra i 53 av disse, men i 8 tilfeller var bestandene forholdsvis tynne. I 8 andre innsjøer var bestandene noe for tette, men ble fortsatt vurdert som relativt bra (Ø. Strielv, N. Vangpollvatn, Skitdalsvatn, Såki, Rundvatn, Coar'vi, Durmålsvatn og Tettingsvatn). I Øvre og Nedre Kolbakkvatn (Kobbelvreguleringen) var ørretbestandene overbefolka. De øvrige ørretbestandene var tynne eller svært tynne.

Ørret rammes ofte spesielt hardt ved vassdragsreguleringer. I motsetning til røya som beiter mye plankton i de frie vannmassene, finner ørreten mesteparten av maten sin i strandsonen, og utvasking av strandsonen svekker dermed næringsgrunnlaget kraftig. Ørret er også i større grad avhengig av å gyte og vokse opp på rennende vann, og tørrlegging eller redusert vassføring i elvene kan dermed begrense rekrutteringen til mange ørretbestander.

I Store Målvatn, som reguleres inntil 33 meter, var det ikke grunn til å forvente å finne en god ørretbestand, både på grunn av reguleringen og sameksistensen med røye. Imidlertid er både størrelse og kvaliteten på fisken relativt bra, og rekrutteringen synes å være tilfredsstillende. Dette har nok sammenheng med god tilførsel av ung ørret fra innløpselva (Bjerka). Også i Feldvatn på Sundsfjordfjellet har ørreten overlevd både en kraftig regulering (30 m) og sameksistens med røye, selv om bestanden må betegnes som ganske tynn.

Kultiveringstiltak

I det svært grunne Ugelvatn i Hattfjelldal settes det årlig ut røye. Røya har imidlertid ikke greid å danne noen bestand i denne grunne innsjøen med en brukbar ørretbestand til stede. Slike utsetninger er derfor lite hensiktsmessige. Utsettingene av røye i Elsvatn, hvor røya er så godt som alene, ser derimot ut til å fungere godt.

Med unntak av disse to tilfellene settes det kun ut ørret i reguleringsmagasiner i Nordland. I denne undersøkelsen har det inngått til sammen 21 innsjøer med ørretbestander som helt eller delvis er basert på utsetninger. Utsettingene ser ut til å fungere godt i mange av disse innsjøene. Dette gjelder spesielt i Gjømmervatn, Øvre Glomvatn, Holmvatn og Finnknevatn. I 9 av innsjøene med utsatt ørret har vi anbefalt at utsettingene reduseres eller stanses helt. I Kobbelvassdraget settes det ut innlandsørret i Kobbvatnet hvor sjørørreten vokser opp, og dette skaper unødvendig konkurranse. I tillegg settes det ut så mye ørret i Gjerdalsvatnet at røya blir sterkt undertrykt. I de to Kolbakkvatna ble ørretbestandene overbefolka på grunn av utsettingene. Prosjektet anbefaler å redusere utsettingene i alle disse innsjøene, mens ørretutsetninger er foreslått som tiltak i 7 innsjøer der det er dårlige rekrutteringsforhold.

Ett interessant tiltak blir gjennomført i Sulitjelma-vassdraget der det hentes settefisk av ørret ved hjelp av elektrofiske i Balvasselva som er utløpselv til Balvatnet. Fisken settes ut i det 39 km² store Balvatnet som har dyp på over 180 m og siktedyp opptil 26 m. Det store vannvolumet gjør at temperaturen sjelden når over 7 °C i løpet av sommeren. I tillegg settes fisk ut i de to Doarrovatnene og flere uregulerte små tjern. Utsettingene ser ut til å fungere godt, og vi har prøvet fisket de fleste innsjøene nedover langs Balvasselva for å kontrollere at rekrutteringa fortsatt er tilstrekkelig til de andre innsjøene etter uttaket av settefisk fra elva.

Utsetting av stor ørret i et overbefolka røyevatn.

Foto : Ø. K. Hanssen

Teinefiske krever lav innsats og gir gode fangster.

Foto : Ø. K. Hanssen

I 32 innsjøer med overbefolka røyebestander er det foreslått å tynne bestandene. Mange av disse innsjøene er blitt svært næringsfattige etter reguleringene. Dette resulterer i at en del innsjøer har overbefolka røyebestander som samtidig er meget tynne. Dersom slike bestander skal tynnes ned til et nivå der antall fisk står i forhold til mattilgangen vil fisketettheten gjerne bli så lav at røyebestandene ikke lenger er av interesse i sportsfiskesammenheng. Eksempel på slike innsjøer er Jernvatn, Sirkelvatn, Forsåvatn, Røyrvatn, Vatnvatn og Lille Røsvatn. I øvrige tilfeller kan tynning av røyebestandene være hensiktsmessig i innsjøer med stort brukspotensiale, dvs. nærhet til befolkningssentra og/eller i attraktive utfartsområder.

Teinefiske framstår foreløpig som den mest effektive måten å tynne røyebestander på. Erfaringer fra flere innsjøer i Troms viser at teinefiske kan endre fiskebestandene drastisk, og igjen føre til attraktivt fiske. Tynningsfiske må imidlertid foregå over lang tid, minimum 6-8 år, og vedlikeholdes over enda lengre tid. Den årlige innsatsen har imidlertid vist seg å være fullt overkommelig, og kan begrenses til 4-6 uker i året.

Forsøk med utsetting av stor, mulig fiskespisende ørret er utført i flere innsjøer i Nord-Norge, blant annet i Røsvatn. Resultatene er blandet, og det er foreløpig for tidlig å si om slike utsetninger kan bidra til å strukturere byttefiskbestander (overbefolka røyebestander) i ønsket grad. Utsetting av stor fisk er dermed foreløpig ikke et tiltak for bred anvendelse.

Innsjøer direkte eller indirekte påvirket av vassdragsreguleringer som er undersøkt i prosjektet						
Regulering / vassdrag	Kommune	Innsjø	Reg.- høyde	Røyebestand	Ørretbestand	Forslag til tiltak
Strielva :	Sortland	Ø. Strielvatn	6	--	Bra – noe tett	Økt beskatning
		N. Strielvatn	6	--	Bra	
Vangpollen :	Sortland	Ø. Vangpollvatn	15	--	Bra	
		N. Vangpollvatn	4	--	Bra – noe tett	Økt beskatning
Storelva :	Narvik	Store Trollvatn	9	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
		Sæter/Nygårdsv	5/9	Overbefolka	Svært tynn	Tynne røyebestanden
		Jernvatn	14/34	Overbefolka	Svært tynn	Tynne røyebestanden
		Sirkelvatn	17	Overbefolka	Svært tynn	Tynne røyebestanden
		Fisklausvatn	23	Noe overbefolka	Tynn	Tynne røyebestanden
		Lille Fisklausv.	17	-	Tynn	Utsettinger – ørret
		Skitdalsvatn	18	-	Bra/noe tett	-
Rombakselva :	Narvik	Sildvikvatn	60	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
Håkvikelva :	Narvik	Storvatn	36	Overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Nedstevatn	3/6	Overbefolka	Tynn/bra	Tynne røyebestanden
		Silvatn	0	-	Bra	-
Skjoma :	Narvik	Båtsvatn	33	Overbef/splitta	--	-
		Gautelisvatn	18	Overbef/splitta	--	-
		Vannaksvatn	5	Overbef/splitta	--	-
		Cunojavre	0	Bra	--	-
		Ø. Kjørrisvatn	10	Overbefolka	--	-
		Kobbvatn	0	Overbefolka	--	-
		Langvatn	43	Overbefolka	--	-
		Kjårdavatn	19	Overbefolka	--	-
		Iptovatnet	10	Overbefolka	--	-
Forsåelva :	Ballangen	Forsåvatn	0	Overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Sjurvatn	0	-	Bra	-
		Børsvatn	5	Overbefolka	Svært tynn	Tynne røyebestanden
Sørfjordvass. :	Tysfjord	Ø. Sørfjordvatn	0	Noe overbefolka	Tynn - småfallen	Tynne røyebestanden
		N. Sørfjordvatn	0	Overbefolka	Tynn	Tynne røyebestanden
Sagelva :	Hamarøy	Rotvatn	0.5	Bra	Bra	-
		Strindvatn	0.2	Bra	Bra	-
		Sandnesvatn	0	Noe overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Rekvatn	12	Noe overbefolka	Bra	Tynne røye, utsett. ørret,
		Slunkajavre	15	-	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Gogijavre	3	-	Bra (?)	Opprettholde utsett. – ørret
Kobbelva :	Sørfold	Kobbvatn	0	Overbef+sjørøye	Bra sjørørret	Stoppe utsettinger - ørret
		Gjerdalsvatn	0	Tynn	Bra	Red. utsettinger - ørret
		Linnajavre	6	Overbef/splitta	-	-
		Reinoksvatn	65	Overbef/splitta ?	Svært tynn	-
		Langvatn	77/15	Meget god	--	-
		Varreveajeka	34	Bra	--	-
		Ø. Veikdalsvatn	0	Bra - splitta	--	-
		N. Veikdalsvatn	0	Overbefolka	--	-
		Austervatn	0	--	Bra	-
-Sørfjordvass.	Sørfold	N. Kolbakkv.	0	-	Overbefolka	Stoppe utsettinger - ørret
		Ø. Kolbakkv.	0	-	Overbefolka	Stoppe utsettinger - ørret
Fagerbakkvass:	Sørfold	Løytavatn	19	Overbef/splitta	--	-
		Sisovatn	42	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
		Rundvatn	9	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
Straumenvass.:	Sørfold	Røyrvatn	4	Overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Straumvatn	0	Overbef+sjørøye	Bra	-
		Nevervatn	2	Overbefolka	Meget tynn	-
Sulitjelmavass.	Fauske	Balvatn	7.4	-	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Kjelvatn	13	-	Bra	-
		Daja	0	-	Noe overbef.	-
		Såki	0	-	Bra/tett	-
		Risvatn	0	-	Bra	-
		Låmivatnet	59	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
		Ø. Doarrovatn	4	--	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		N. Doarrovatn	0	--	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Rundvatn	0	--	Bra – noe tett	Ta ut settefisk
		Coar'vi	0	--	Bra – noe tett ?	-
- Laksåga		Øervatn	0	Tynn	Bra/sjørørret	-
		Nervatn	0	-	Tynn	-

Innsjøer direkte eller indirekte påvirket av vassdragsreguleringer som er undersøkt i prosjektet						
Regulering / vassdrag	Kommune	Innsjø	Reg.- høyde	Røyebestand	Ørretbestand	Forslag til tiltak
Hopsvass. :	Bodø	Heggmovatn	13	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
		Vatnvatn	0	Overbefolka	Tynn	Tynne røye, utsett. ørret
Fjærevass. :	Bodø	Durmålsvatn	5.5	-	Bra/noe tett	
		Oldereidelva :	Gjømmervatn	4/9	-	Bra
Forsåga :	Gildeskål	Børnupvatn	12	-	Bra	-
		Langvatn	26	Overbefolka	Tynn	Tynne røyebestanden
		St. Sokumvatn	32	Overbefolka	Svært tynn	-
		Lille Sokumvatn	8	Bra	--	-
- Beiarelva	Beiarn	Ø. Nevervatn	24	Bra -	--	Tynne røyebestanden
		Feldvatn	30	Bra (tynn)	Bra (tynn)	-
		Arstaddammen	34	Sterkt overbefolka	--	-
Neverdalsåga	Meløy	Ø. Glomvatn	10	-	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Spildervass.	Lysvatn	10	Overbefolka	Svært tynn
Fykanåga	Meløy	Spildervatn	0	Bra	Bra/sjøørret	-
		Spilderdalsv.	0	Noe overbefolka	Bra	-
		Nedre Naverv.	4	Overbefolka	-	Tynne røyebestanden
		Øvre Naverv.	5	Overbefolka	-	Tynne røyebestanden
- Engabrevas.	Rødøy	Namnlausv.	0	-	Bra	Utsettinger – ørret
		Sandvatn	0	-	Bra/tynn	Utsettinger – ørret
		Svalvatn	0	-	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
Reppaelva	Rødøy	Storglomvatn	125	Svært tynn	Svært tynn	-
		Engabrevas.	0	Overbef+ sjørøye	Tynn/sjøørret	-
Holmelva	Rana	Memorvatn	26	Fisketom	-	
		Ranavass.	Reppavatn	30	Fisketom	-
- Dalselva	Rana	Holmvatn	21	--	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Kaldvatn	43	Tynn	Tynn	-
- Tverråga	Rana	Storakersvatn	43	Overbefolka	Tynn	-
		Grunnvatn	8	Overbefolka	Tynn	Tynne røye, utsett. ørret
- Andfiskåga	Rana	Lille Akersvatn	0	Noe overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Langvatn	1.8	Noe overbefolka	Tynn	Opprettholde utsett. – ørret
- Bjerka	Hemnes	Raudvatn	1.6	Bra - tynn	Bra - tynn	Øke utsetting av ørret
		Tverrvatn	1.6	Bra - tynn	Bra - tynn	Øke utsetting av ørret
- Bjerka	Hemnes	Fisklausvatn	7	Overbefolka	Tynn	
		Langvatn	3	Noe overbefolka	Bra - tynn	-
Bjerka	Hemnes	Gressvatn	16	Overbefolka/splitta	--	-
		Kjennsvatn	7	Overbefolka	--	Tynne røyebestanden
Røssåga	Hemnes	Ø. Bleikingen	0	Bra	Bra – noe tynn	-
		N. Bleikingen	0	--	Bra	-
		Store Målvatn	33	Bra - noe tynn	Bra – noe tynn	Maskevidderegulering
		Stormyrbass.	0.5	Splitta/tynn	Tynn/bra	Oppretthold utsett. – ørret
- Vefsna	Grane	Elsvatn	1.5	Bra	Svært tynn	Oppretthold utsett. – røye
		Ugelvatn	0	Svært tynn	Bra	Stoppe utsettinger - røye
		Mølnvatn	0	Bra - tynn	Bra	-
		Bleikvatn	22	Tynn overbefolka	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
- Vefsna	Grane	Hattfjelldal	0	--	Bra – noe tynn	-
		Lille Røsvatn	0	Overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
Grytåga/ Hundåla	Vefsn	Østre Fisklausv.	0	Overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
		Ø. Gluggvatn	0	--	Meget bra	-
Lomselva	Brønnøy	N. Gluggvatn	0	--	Meget bra	-
		Sø. Svartvatn	0	Noe overbefolka	Bra	Tynne røyebestanden
Hundåla	Vefsn	Finnknevatn	17	-	Bra	Opprettholde utsett. – ørret
		Grytåvatn	18	Bra	Bra	-
Lomselva	Brønnøy	Langvatn	8	Bra	-	-
		Tettingsvatn	21	-	Bra/noe tett	-

I tillegg ble 11 mindre innsjøer/tjern på Skjomfjellet og 13 mindre innsjøer/tjern i Kaldvatn/Raudvatn-området undersøkt som et ledd i utformingen av utsettings-/kultiveringsplaner.

Elvene

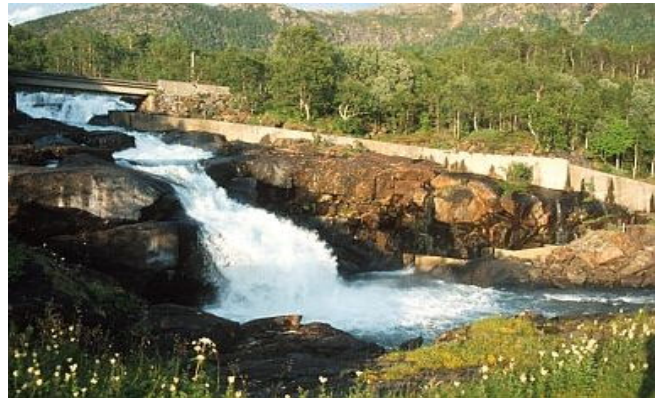
I prosjektet ble 19 elver med mulige bestander av sjøvandrende fisk undersøkt. I 11 av disse ble det gitt forslag om tiltak. I Rombakselva ble det foreslått å gjenåpne de gamle sideløpene til elva, samt å etablere en del dype kulper i hovedelva. I Laksåga i Sulitjelmavassdraget er det bygd terskler, og ørretproduksjonen er bra. Også i Lysvasselva i Spildervassdraget er det laget noen mindre terskler som synes å virke bra.

Etter reguleringen av Skjoma ble det bygd flere terskler for å opprettholde vannspeilet. Tersklene fungerer derimot som sandfang, noe som bidrar til å redusere fiskeproduksjonen. Tersklene bør dermed bygges om, og dette arbeidet har allerede startet. Det har vært hevdet at tettheten av ungfisk har økt etter utbyggingen, men dette ser ikke ut til å være tilfelle. Tetthetene er omtrent de samme, men det oversvømte (produktive) arealet er blitt redusert.

I NOU 1999:9 hevdes det om Skjoma at: " Etter regulering klarer den store fisken ikke å komme seg opp til gyteområdene før høstmørket og høstflommene setter inn, og situasjonen er nå at det går svært lite fisk opp i vassdraget i fiskesesongen." I samarbeid med Lamberg Bio-Marin Service AS har vi vist at dette er direkte misvisende. Registreringer med undervannvideo over flere år har vist at fisken vandrer opp i juli og til dels i august, og det i gode mengder.

Bygging av laksetrapp kan være et meget godt tiltak dersom forholdene ligger til rette for det. En absolutt forutsetning er at den delen av vassdraget som blir gjort tilgjengelig, har de kvaliteter som skal til for å produsere fisk. Forsåelva i Ballangen er et særdeles vellykket tilfelle. Ved utløpet i havet er det en foss som fisk opprinnelig ikke kunne passere. Fossen trakk til seg en god del laks, og på 70-tallet bygde lokale ildsjeler ei laksetrapp. Siden 1979 har oppvandringen i laksetrappa vært registrert, og fra 1999 med under-

-vannsvideo. Laksen har raskt kolonisert vassdraget, og de siste 10 årene har 300-900 laks passert trappa hver sesong ! I tillegg fiskes det 100-200 laks årlig på det lille området mellom trappa og havet. Reguleringene ser ut til å ha hatt relativt liten innflytelse på lakseproduksjonen i Forsåvassdraget. Dette skyldes blant annet at størsteparten av laksungene vokser opp i Forsåvatnet og i mindre grad på elva.

Laksetrappa i Forsåelva. Foto : M. Halvorsen

En del andre steder ser det ut til å ha blitt etablert trapper i vassdrag med lite potensiale ovenfor vandringshinderet. I Sørfjordvassdraget i Tysfjord er det bygd ei laksetrapp like ved utløpet i fjorden. Vassdraget har minimalt potensiale oppstrøms, og det ble ikke påvist sjøvandrende laksefisk. Liknende tilfeller har vi i Hopsvassdraget ved Bodø, mens trappa i Sagelva på Hamarøy har noe oppvandring. I Gjerdalselva i Kobbelvassdraget er det bygd laksetrapp i Gjerfallet, men potensialet ovenfor er begrenset. Videre bygging av fisketrapp lengre opp i elva (Troforsen) er fremdeles under vurdering. I Åbjøravassdraget var laksetrappene nedslitte, og en terskel sperret for oppgangen i øvre del av vassdraget. I løpet av prosjektperioden er imidlertid ei av trappene restaurert og terskelen er utbedret.

Elver med mulige bestander av sjøvandrende fisk som er undersøkt i prosjektet

Elv	Kommune	Laksebestand	Sjørretbestand	Forslag til tiltak
Rombakselva	Narvik	--	Bra (tynn)	Gjenåpne sideløp
Håkvikelva	Narvik	--	--	
Skjomas/Elvegårdselva	Narvik	Svak	Bra	Ombygge terskler
Skjombotnelva	Narvik	--	Svak	
Forsåelva	Ballangen	Bra	--	Vedlikeholde laksetrapp
Austerdalselva (Sørfjord)	Tysfjord	--	Svak	
Muskenelva	Tysfjord	--	Svak	
Kobbelv	Sørfold	Sporadisk	Bra	Evt. bygge fisketrapp
Laksåga (Sulitjelmavassd.)	Fauske	Sporadisk	Bra	Vedlikeholde terskler
Beiarelva	Beiarn	Bra	Bra	Evt. restaurere fisketrapp
Spilderelva	Meløy	Bra	Bra	Vedlikeholde terskler
Kilvikelva	Meløy	--	Svak	
Reppaelva	Rødøy	Sporadisk/svak	Bra (tynn)	Evt. biotopjustering
Ranaelva	Rana	Gyro-infisert*	Bra	
Røssåga	Hemnes	Gyro-infisert*	Bra	Vurdere biotopiltak
Leirelva (Røssåga)	Hemnes	Gyro-infisert*	Bra (tynn)	Redusere utvasking av leire og sand
Skjerva (Vefsn)	Vefsn	Gyro-infisert	Bra	
Hundåla	Vefsn	Gyro-infisert	Bra	
Åbjøra	Bindal	Bra	Bra	Vedlikeholde laksetrapp/terskler

*Ranaelva, Røssåga og Leirelva er i ettertid rotenonbehandlet for å bekjempe parasitten *Gyrodactylus salaris*.